

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

redaktor naczelny:

radca prawny Andrzej Fortuna

redakcja:

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Nr wpisu do rejestru dzienników i czasopism: L.P. 1797

wydawca:

Andrzej Fortuna prowadzący

działalność gospodarczą pod nazwą

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Biuletyn z 29.12.2020 r.

I. ZMIANY W REGULACJACH

OCHRONA KONSUMENCKA DLA JEDNOOSOBOWEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W dniu 1 stycznia 2021 r. wejdzie w życie część przepisów ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1495), które pozwalają w określonych sytuacjach i w pewnym zakresie na dysponowanie przez jednoosobowych przedsiębiorców (w tym wspólników spółki cywilnej) takimi uprawnieniami, jakie przepisy prawa nadają konsumentom.

Nowelizacja zakłada, że część przepisów obecnie dotyczących jedynie konsumentów będzie miała bezpośrednie zastosowanie również do przedsiębiorcy - osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla niej charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Wskazuje się, że choć przedsiębiorca prawnie nie traci swojego statusu, to w takich relacjach występuje jako quasi-przedsiębiorca.

Wśród przepisów mających zastosowanie do takich przedsiębiorców znajdują się przede wszystkim przepisy kodeksu cywilnego dotyczące zakazu stosowania tzw. niedozwolonych

klauzul umownych. Od 1 stycznia 2021 r. postanowienia umowy zawieranej z ww. przedsiębiorcą niezgodnione z nim indywidualnie nie będą go wiązały, jeżeli będą kształtowały jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Tak jak w przypadku konsumentów - nie będzie to dotyczyło postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Do takiego quasi-przedsiębiorcy zastosowanie znajdą również przepisy o rękojmi za wady fizyczne i prawne rzeczy, mające zastosowanie do konsumentów, z tą różnicą, że w dalszym ciągu pozostawiona została możliwość modyfikacji zasad odpowiedzialności w umowie.

Nadto nowelizacja zakłada, że do quasi-przedsiębiorców zastosowanie znajdą również przepisy określające prawo do odstąpienia od umowy zawarte w ustawie z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. W związku z tym przedsiębiorca będący osobą fizyczną, po zawarciu umowy, z której treści wynika, że nie posiada dla tego przedsiębiorcy charakteru zawodowego – będzie mógł od tej umowy odstąpić w terminie 14-dni, jeśli została zawarta na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.

Przyznanie praw danej grupie przedsiębiorców wiąże się z koniecznością podjęcia odpowiednich przygotowań przez wszystkich przedsiębiorców, jeśli potencjalnie quasi-przedsiębiorca może stać się ich klientem. Należy zwrócić szczególną uwagę na regulaminy, czy inne wzorce umowne, którymi dotychczas posługiwano się przy umowach z przedsiębiorcami, w szczególności pod kątem klauzul abuzywnych, czy uprawnień związanych z rękojmią lub prawem odstąpienia, aby uniknąć ryzyka uznania danych postanowień za nieważne. Warto również rozważyć zawieranie w umowie jednoznacznego oświadczenia, czy dana umowa jest zawierana w celach zawodowych.

SPÓŁKA KOMANDYTOWA PODATNIKIEM CIT

W wydaniu Biuletynu – Listopad 2020 r. opisywane były prace legislacyjne nad zmianami w przepisach dotyczącymi opodatkowania spółek komandytowych podatkiem dochodowym od osób prawnych. Przepisy zostały uchwalone ustawą z dnia 28 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób

prawnych, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2020 r., poz. 2123).

Tak jak pierwotnie zakładano – przepisy wejdą w życie w dniu 1 stycznia 2021 r. Warto jednak zwrócić uwagę, że przepis art. 12 ust. 2 ustawy daje możliwość odroczenia w czasie zastosowania nowelizacji wobec spółek komandytowych. Zgodnie z tym przepisem, spółka komandytowa może postanowić, że przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o podatku dochodowym od osób prawnych w znowelizowanym brzmieniu, stosuje się do tej spółki oraz przychodów i kosztów związanych z uczestnictwem w tej spółce dopiero począwszy od dnia 1 maja 2021 r. W takim przypadku spółka komandytowa uzyskuje status podatnika podatku dochodowego od osób prawnych z dniem 1 maja 2021 r.

W przypadku skorzystania z tej możliwości, na Spółce ciążyłby dodatkowo obowiązek zamknięcia ksiąg rachunkowych na dzień 30 kwietnia 2021 r., ponieważ zgodnie z przepisami przejściowymi - z dniem poprzedzającym dzień uzyskania przez spółkę komandytową statusu podatnika podatku dochodowego od osób prawnych spółka ta jest obowiązana do zamknięcia ksiąg rachunkowych

Przepisy nie wskazują procedury w jakiej spółka ma wyrazić swoją wolę odroczenia w czasie stosowania przepisów o CIT, nie zostały również opublikowane żadne oficjalne wytyczne w tym zakresie. Bazując na ogólnych regułach, w tym dotyczących reprezentacji spółek komandytowych, w doktrynie prezentowany jest pogląd o konieczności podjęcia odpowiedniej uchwały przez wszystkich (jeśli umowa spółki nie przewiduje odmiennych zasad reprezentacji od ustawowych) wspólników spółki komandytowej oraz przed końcem 2020 r. zawiadomienia organów podatkowych o podjęciu takiej uchwały poprzez złożenie jej w urzędzie skarbowym właściwym dla spółki oraz dla każdego ze wspólników.

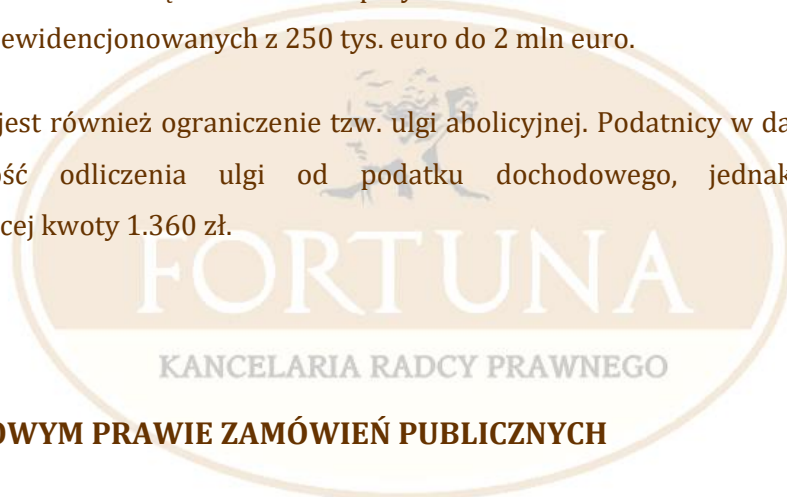
ZMIANY W PODATKACH

Wskazana wyżej ustawa z dnia 28 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2020 r., poz. 2123) wprowadza wiele innych

zmian w przepisach podatkowych. Zmiany są nakierowane na uszczelnienie systemu podatkowego.

Oprócz wskazanych wyżej spółek komandytowych, regulacją ustawy o podatku dochodowego od osób prawnych objęte zostaną spółki jawne mające siedzibę lub zarząd na terytorium Polski, jeżeli wspólnikami spółki jawnej nie są wyłącznie osoby fizyczne lub jeżeli spółka nie dopełni określonych w ustawie obowiązków informacyjnych. Na potrzeby stosowania ustawy określony został nowy podmiot - spółka nieruchomościowa, charakteryzująca się przewagą położonych w Polsce nieruchomości w aktywach tej spółki. Ustawa zakłada podwyższenie limitu przychodów uprawniających do stosowania przez podatników 9% stawki podatku CIT z 1,2 mln euro do 2 mln euro oraz zwiększenie limitu przychodów dla możliwości skorzystania z ryczału od przychodów ewidencjonowanych z 250 tys. euro do 2 mln euro.

Istotną zmianą jest również ograniczenie tzw. ulgi abolicyjnej. Podatnicy w dalszym ciągu będą mieli możliwość odliczenia ulgi od podatku dochodowego, jednak w wysokości nieprzekraczającej kwoty 1.360 zł.

ZMIANY W NOWYM PRAWIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Ustawa z dnia 27 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi, ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 2275) wprowadziła zmiany do nowej ustawy Prawa zamówień publicznych. Dla przypomnienia wskazujemy, iż nowa regulacja wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021. Więcej informacji na temat nowego Prawa zamówień publicznych zawartych zostało w Biuletynie – Listopad 2020.

Istotną zmianą jest rezygnacja z instytucji zamówień bagatelnych. Przepis wskazujący na objęcie ustawą również zamówień od progu 50.000 zł został bowiem uchylony. W związku tym minimalnym progiem wartości zamówienia lub konkursu, od którego zastosowanie znajdą przepisy ustawy będzie kwota 130.000 zł.

Zrezygnowano z generalnego ograniczenia, że wszystkie umowy w sprawie zamówienia publicznego mogą być zawarte na czas nie dłuższy niż 4 lata (pozostawiono zasadę zawierania umów na czas określony). Nadto ustawa zawiera doprecyzowanie przepisów m. in. w zakresie waloryzacji wynagrodzenia umownego, sporządzania raportu z realizacji zamówienia, czy dotyczących procedury odwołania.

Ponadto ustawa wprowadza zmiany w ustawie o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi, m. in. w zakresie progów kwotowych stosowania ustawy, wyłączenia spod regulacji, komunikacji, czy terminu zastrzeżenia tajemnicy przedsiębiorstwa.

PODWYŻSZENIE MINIMALNEGO WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 2020 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 1596) z dniem 1 stycznia 2021 r. wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę wzrośnie do poziomu 2800 zł brutto. Natomiast minimalna stawka godzinowa od stycznia 2021 r. będzie wynosić 18,30 zł brutto.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

OBOWIĄZEK AKTUALIZACJI OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO ORAZ AKTUALIZACJI ŚRODKÓW I STOPNI HERMETYCZNOŚCI

W dniu 29 grudnia 2020 r. wejdzie w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. z 2020 r., poz. 2234). Zmiany dotyczą m.in. treści załączników odnoszących się do środków i stopni hermetyczności.

Nowelizacja nakłada na pracodawców obowiązek dokonania aktualizacji oceny ryzyka zawodowego (na jakie jest lub może być narażony pracownik) z uwzględnieniem klasyfikacji i wykazu szkodliwych czynników biologicznych. W zakresie dotyczącym SARS-CoV-2 aktualizacja ma nastąpić w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie nowelizacji, tj. do dnia 28 stycznia 2021 r. W pozostałym zakresie aktualizacja ma nastąpić do dnia 20 listopada 2021 r.

Grudzień 2020

Ponadto pracodawcy, do których zastosowanie znajdują przepisy dot. środków i stopni hermetyczności (prowadzący laboratoria, pomieszczenia izolacyjne, procesy przemysłowe z zastosowaniem szkodliwych czynników biologicznych) zobowiązani są również do przeprowadzenia aktualizacji środków i stopni hermetyczności z uwzględnieniem szkodliwych czynników biologicznych – w analogicznych terminach, tj. w zakresie dot. SARS-CoV-2 do dnia 28 stycznia 2021 r. a w pozostałym zakresie aktualizacja ma nastąpić do dnia 20 listopada 2021 r.

ODROCZENIE OBOWIĄZKU EWIDENCJONOWANIA DANYCH Z PARAGONÓW DO 450 ZŁ

W dniu 31 grudnia 2020 r. wejdzie w życie rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji w zakresie podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r., poz. 2326), który przesunął termin zwolnienia z obowiązku pełnej sprawozdawczości w ewidencji VAT w zakresie paragonów z NIP nabywcy wystawionych na kwotę do 450 zł. Zgodnie z dotychczasowymi przepisami zwolnienie obowiązywało do 30 grudnia 2020 r., a nowelizacja przesunęła je do 30 czerwca 2021 r.

ZMIANA ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE TOWARÓW I USŁUG, DLA KTÓRYCH OBNIŻA SIĘ STAWKĘ PODATKU VAT

W dniu 23 grudnia 2020 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie towarów i usług, dla których obniża się stawkę podatku od towarów i usług, oraz warunków stosowania stawek obniżonych.

Zgodnie z wprowadzonymi zmianami, do 31 grudnia 2022 r. obniżona do wysokości 0% stawka podatku VAT znajdzie zastosowanie również do dostaw, wewnątrzwspólnotowego nabycia i importu szczepionki przeciwko COVID-19 będących produktami leczniczymi dopuszczonymi do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami ustawy Prawo

farmaceutyczne lub te, które uzyskały pozwolenie wydane przez Radę Unii Europejskiej lub Komisję Europejską, jak również testów diagnostycznych w kierunku SARS-CoV-2 i wywołanej nim choroby COVID-19, będących wyrobami medycznymi do diagnostyki in vitro dopuszczonymi do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

II. ORZECZNICTWO

NARZUCENIE PRZEZ PRZEWOŹNIKA LOTNICZEGO JURYSDYKCJI SĄDU WŁASNEGO KRAJU MOŻE STANOWIĆ NIEDOZWOLONĄ KLAUZULĘ

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 18 listopada 2020 r., sygn. C-519/19

Sprawa trafiła do rozpoznania przez Trybunał Sprawiedliwości w związku z zapytaniem prejudycjalnym wniesionym przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o zapłatę odszkodowania przeciwko przewoźnikowi lotniczemu za odwołany lot. Powództwo skierowała spółka, która umową cesji nabyła roszczenie o odszkodowanie od pasażera będącego konsumentem. Przewoźnik zakwestionował zarówno możliwość nabycia dochodzonego roszczenia na mocy umowy z pasażerem, jak również jurysdykcję polskich sądów do rozpoznania powództwa. Przewoźnik powołał się bowiem na zawartą w umowie klauzulę co do właściwości sądów irlandzkich do rozpoznania sporów.

Trybunał Sprawiedliwości nie uwzględnił argumentacji przewoźnika. Orzekł, że dopuszczalne było zbycie roszczenia o odszkodowanie za odwołany lot. Odnosząc się do klauzuli wyboru sądu – orzekł, że na klauzulę prorogacyjną zamieszczoną w umowie przewozu zawartej między pasażerem a przewoźnikiem lotniczym co do zasady nie może powołać się wspomniany przewoźnik wobec innego podmiotu, któremu pasażer zbył w drodze cesji swoją wierzytelność. Trybunał podkreślił, że jedynie w sytuacji, gdyby zgodnie z prawem krajowym właściwym co do istoty sprawy osoba trzecia wstąpiła w pełnię praw i obowiązków pierwotnego kontrahenta, klauzula prorogacyjna, na którą owa osoba trzecia nie wyraziła zgody, mogłaby

jednak być dla niej wiążąca, wówczas jednak należałoby przeprowadzić ocenę tej klauzuli z punktu widzenia ważności takiego zastrzeżenia.

Trybunał zwrócił uwagę, że pierwotna umowa przewozu zawierająca przedmiotową klauzulę została zawarta z konsumentem, natomiast zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 - warunek umowy można uznać za nieuczciwy, jeśli wbrew wymogom dobrej wiary powoduje znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. W związku z powyższym Trybunał orzekł, że klauzulę, która bez uprzednich negocjacji indywidualnych została zamieszczona w umowie zawartej między konsumentem, czyli pasażerem linii lotniczych, a przedsiębiorcą, czyli przewoźnikiem lotniczym, i która przyznaje wyłączną jurysdykcję sądowi miejsca siedziby tego przewoźnika lotniczego, należy uznać za nieuczciwy warunek umowy. W ocenie Trybunału w odniesieniu do lotów bezpośrednich powództwo o odszkodowanie za odwołany lot mogło być dochodzone zarówno w sądzie państwa przylotu, jak i wylotu, którym w rozpoznawanej sprawie był sąd polski.

ZASIEDZENIE SŁUŻEBNOŚCI PRZESYŁU BEZ PASA OCHRONNEGO

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2020 r., sygn. akt II CSK 752/18

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Przedmiotowa sprawa dotyczyła wniosku przedsiębiorcy przesyłowego o stwierdzenie nabycia prawa służebności przez zasiedzenie. Spółka wnioskowała o stwierdzenie, że nabyta służebność rozciąga się w pasie o szerokości 80 m obejmującym zarówno pas eksploatacyjny urządzeń, jak i ich strefę ochronną. Sądy obu instancji uwzględniły wniosek Spółki co do zasady, jednak zakres terytorialny służebności określiły na podstawie rzeczywistego zakresu czynności podejmowanych przez Spółkę. Argumentem przytaczanym przez sądy był brak udowodnienia przez Spółkę wykonywania władztwa nad nieruchomością w pasie szerszym niż ustalony przez sądy w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia służebności.

Przedsiębiorca wniósł skargę kasacyjną zarzucając orzeczeniu naruszenie przepisów prawa materialnego. Sąd Najwyższy oddalił skargę Spółki wskazując w uzasadnieniu, że stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu nie obejmuje terenu znajdującego się w strefie ochronnej, związanej z oddziaływaniem linii. Sąd Najwyższy powołał się na swoje wcześniejsze orzecznictwo wydane w innych sprawach i wskazał, że służebność pełniąca rolę służebności przesyłu, podobnie jak służebność przesyłu,

ma charakter czynny, tzn. obejmujący uprawnienie do określonych działań dotyczących nieruchomości obciążonej, w szczególności do utrzymywania posadowionych na nieruchomości urządzeń i korzystania z nich zgodnie z ich przeznaczeniem. W ocenie Sądu Najwyższego prawo służebności nie obejmuje natomiast innych ograniczeń własności związanych z oddziaływaniem urządzeń, w tym powstrzymywania się od zabudowy w strefie ochronnej urządzeń. Ograniczenia te są niezależne od tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości i nie są objęte treścią ewentualnej służebności obciążającej tę nieruchomość. Dlatego też w ocenie Sądu Najwyższego stwierdzenie zasiedzenia służebności w tym zakresie byłoby wadliwe.

PODJĘCIE PRACY NIE MUSI POZBAWIAĆ PRAWA DO ZASIŁKU MACIERZYŃSKIEGO

Wyrok Sądu Najwyższego z 21 października 2020 r., sygn. I UK 120/19

W rozpoznawanej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił Ubezpieczonej prawa do zasiłku macierzyńskiego. Przyczyną odmowy było ustalenie, że Ubezpieczona zrezygnowała z urlopu macierzyńskiego, ponieważ po upływie 13 tygodni urlopu powróciła do wykonywania pracy w wymiarze 1/4 etatu. Zakład stwierdził, że przed upływem 14 tygodni urlopu powrót do pracy był niedopuszczalny, zatem potraktował działanie Ubezpieczonej za świadomą rezygnację z przysługujących jej praw.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od decyzji Zakładu wskazując, że powrót to pracy był podyktowany ciężką sytuacją finansową, natomiast wykonywanie pracy w wymiarze zaledwie 1/4 etatu nie spowodowało, że Ubezpieczona zaprzestała korzystać z przysługującego jej urlopu macierzyńskiego, dlatego też nieuprawniona była decyzja Zakładu odmawiająca jej prawa do zasiłku po jej powrocie do pracy. Sądy obu instancji uznały stanowisko Zakładu za prawidłowe i kolejno oddaliły odwołanie oraz apelację Ubezpieczonej.

Sąd Najwyższy przyznał jednak rację Ubezpieczonej i uwzględnił jej odwołanie, uchylając wyrok i nakazując ponowne rozpoznanie sprawy. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że podjęcie pracy w okresie podstawowego urlopu macierzyńskiego nie znosi ani prawa do urlopu macierzyńskiego ani prawa do odpowiadającego mu zasiłku. Podkreślił, że wyłączenie tego prawa musiałoby być wyraźne w ustawie i mogłoby być wątpliwe konstytucyjnie, zwłaszcza gdy dziecko ma jednocześnie zapewnioną wymaganą i należytą opiekę.

Sąd Najwyższy wskazał na konieczność dokonania indywidualnej oceny sytuacji danej ubezpieczonej i zwrócił uwagę, że podjęcie przez Ubezpieczoną pracy nie może być automatycznie oceniane jako przejaw rezygnacji z pozostałej części urlopu macierzyńskiego. Rezygnacja jest zdarzeniem prawnym, wynikającym z woli i działania matki. Znaczenie dla sprawy ma przede wszystkim wola samej ubezpieczonej o rezygnacji ze szczególnego urlopu. Sąd podkreślił, że czym innym jest sytuacja faktyczna, w której matka podejmuje pracę zarobkową i wcale nie rezygnuje z urlopu macierzyńskiego, zwłaszcza gdy podjęcie pracy wymuszone zostało trudną sytuacją finansową.

NARUSZENIE INTERESU RODZINY MOŻE UZASADNIAĆ UNIEWAŻNIENIE UMOWY DAROWIZNY

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2020 r., sygn. akt I NSNc 42/20

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 września 2020 r. uwzględnił skargę nadzwyczajną Prokuratora Generalnego i uchylił wyrok oddalający powództwo o unieważnienie umowy darowizny. Sprawa dotyczyła umowy darowizny nieruchomości należącej do majątku osobistego męża Skarżącej, którą to nieruchomość mąż podarował swojemu bratu. W związku z tym, iż darowizna została dokonana w okresie, gdy mąż nie pracował i nie wykonywał obowiązków alimentacyjnych, sąd uwzględnił powództwo Skarżącej o uznanie umowy darowizny za bezskuteczną w stosunku do niej i do jej dzieci. Sąd oddalił natomiast powództwo o uznanie umowy za generalnie nieważną w stosunku do wszystkich.

Sąd Najwyższy rozpoznając skargę nadzwyczajną uznał, że nie zostały należycie ocenione skutki podjętych czynności i tym samym należycie rozstrzygnięta kolizja wartości – prawa do rozporządzania swoim prawem własności i zasad współżycia społecznego. W ocenie Sądu Najwyższego w realiach rozpatrywanej sprawy wystąpiła sprzeczność umowy darowizny z zasadami współżycia społecznego, która zgodnie z art. 58 § 2 k.c. oznacza nieważność umowy. Sąd Najwyższy wskazał, że sprzeczność z zasadami współżycia społecznego może przejawiać się w ingerencji w dobro rodziny i dobro małoletnich dzieci, naruszeniu obowiązku współdziałania małżonków dla dobra rodziny oraz godzeniu w obowiązek zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, finansowych i psychicznych rodziny. Sąd Najwyższy podkreślił, że dobra rodziny i dobra dziecka, jako klauzule generalne, należą do zasad współżycia społecznego, których naruszenie w drodze dokonanej czynności prawnej może skutkować jej bezwzględnością

nieważnością, dlatego Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i nakazał jej ponowne rozpoznanie.

WYSOKOŚĆ OPŁATY STAŁEJ OD SKARGI NA ORZECZENIE KIO NIEZGODNA Z KONSTYTUCJĄ

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 grudnia 2020 r., sygn. akt SK 9/17

W dniu 2 grudnia 2020 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755, 807 i 956) przez to, że wprowadza nieproporcjonalnie wysoką opłatę stałą, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oceniany przez Trybunał przepis stanowił, że od skargi na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej pobiera się opłatę stałą w wysokości pięciokrotności wpisu wniesionego od odwołania w sprawie, której dotyczy skarga. Ponieważ w przedmiotowej sprawie wpis od odwołania wynosił 15.000 zł, Skarżąca chcąc zaskarżyć orzeczenie Izby musiałaby uiścić opłatę w wysokości 75.000 zł. Sąd nie uwzględnił wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i wobec niezuzpełnienia braków skargi w postaci uiszczenia ww. opłaty, odrzucił wniesioną skargę.

Wykazując niekonstytucyjność zaskarżonego przepisu Skarżąca wskazała, że określona w przepisie opłata przekracza możliwości przeciętnego oferenta i jest nieproporcjonalna do wysokości opłat przewidzianych dla innego rodzaju postępowań w sprawach cywilnych. Ponadto zwróciła uwagę, że nawet uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia wniesionej skargi nie musi oznaczać finalnego uzyskania zamówienia w danej sprawie, zatem wymóg uiszczenia opłaty w takiej wysokości może skutecznie zniechęcać do poszukiwania ochrony praw oferentów i nierównego traktowania uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Trybunał Konstytucyjny uwzględnił wniesioną skargę, uznając opłatę w wysokości 5-krotności wpisu od odwołania do Izby za nieproporcjonalną dolegliwość, powodującą istotne ograniczenie prawa dostępu do sądu. Trybunał podkreślił, że w przypadku przedsiębiorców rzeczywista możliwość korzystania z prawa dostępu do sądu istnieje bowiem jedynie wówczas,

gdy prowadzenie sporu sądowego o prawa majątkowe jest opłacalne z ekonomicznego punktu widzenia, ponieważ to kalkulacją ekonomiczną kieruje się przedsiębiorca podejmując decyzję o skorzystaniu z drogi sądowej. Poprzez określenie zbyt wysokich opłat sądowych również części przedsiębiorców może zostać odebrana możliwość skorzystania z drogi odwoławczej, co uznać należy za niekonstytucyjne. Trybunał nie wskazał jednak jaka wysokość opłaty byłaby odpowiednia i zgodna z normami konstytucyjnymi.

Przypomnieć należy, iż zmiana wysokości opłaty została już uwzględniona w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2020, z późn. zm.). W efekcie powyższego od 1 stycznia 2021 r. art. 34 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przewidywać będzie opłatę w wysokości trzykrotności a nie pięciokrotności wpisu.

III. WARTO PAMIĘTAĆ

OBOWIĄZEK RAPORTOWANIA ZAWARCIA UMOWY O DZIEŁO KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Należy pamiętać, że z dniem 1 stycznia 2021 r. wejdzie w życie przepis art. 22 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, nakazujący przekazywanie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacji o zawartych umowach o dzieło w celach ewidencyjnych.

Zgodnie z tym przepisem płatnik składek lub osoba fizyczna zlecająca dzieło informuje Zakład o zawarciu co do zasady każdej umowy o dzieło. Obowiązek przekazania informacji nie dotyczy umów o dzieło zawieranych przez pracownika z własnym pracodawcą lub umów o dzieło, które pracownik zawarł wprawdzie z inną osobą, ale wykonanie umowy ma nastąpić na rzecz jego pracodawcy.

Przepisy nakładają obowiązek przekazania takiej informacji w terminie 7 dni od dnia zawarcia tej umowy. Informacje powinny być przekazywane na specjalnym formularzu RUD (zgłoszenie

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

umowy o dzieło) i mogą zostać przekazane również elektronicznie za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ZUS.

